

Võru maakonnas, Võru vallas, Rossa külas, Peraaetu kinnistu (registriosa nr 173838; katastritunnus 54701:002:0520) eraldisel 22 lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes OÜ Tava Metsa volitatud esindaja Allar Kivirähu poolt 23.05.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 8¹, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Peraaetu kinnistu eraldisel 22 kavandatud lageraie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2. Raiete registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1 kavandatud raiel ei ole Mädaajõe olulist mõju, kui veekaitsevööndis (mis on põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetrit) alusmetsa ja põõsarinnet ei raiuta, veekogusse ja veekaitsevööndisse raidmeid ei jäeta, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. OÜ Tava Metsa volitatud esindaja Allar Kivirähk esitas 23.05.2025 Keskkonnaametile metsateatise, millega teatas kavandatavast lageraiest Peraaetu kinnistu eraldisel 22. Metsateatis on kantud metsaressursi arvestuse riiklikusse registrisse nr 50001132097 all.

Kavandatud raieala piirneb Päevakese loodusala ning Päevakese soohilaka püsielupaiga sihtkaitsevööndiga.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhinnangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhinnang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast (otsus on tehtud 15 tööpäeva jooksul arvates KeHJS § 6¹ lõikes 1 nimetatud teabe saamisest).

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Peraetu kinnistul kavandatakse lageraiet eraldisel 22 1,09 ha suurusel alal, raie mahuga 250 tm. Raie eesmärgiks on metsa uuendamine ja uue metsapõlve rajamine ühe võttega.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Peraetu kinnistu asub Võru maakonnas, Võru vallas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 2024. aastal kehtestatud Võru valla üldplaneering, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava raie eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raie töödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

¹ Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Peraetu kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustus piirkonnas.

Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eelpool nimetatud eraldis asub lodu kasvukohatüübis, kus kasvab küps sanglepik.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raie otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse.

Alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme. Uuendusraie langiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, raied paiknevad Mädaajõe kalda piiranguvööndis ja jäävad osaliselt Mädaajõe veekaitsevööndisse.

Kavandatud raie piirneb Päevakese soohiilaka püsielupaiga sihtkaitsevööndiga. Päevakese soohiilaka püsielupaiga kaitse-eesmärgid on loetletud määruses „Laialehise nestiku, soohiilaka ja kollase kiviriku püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“².

Päevakese soohiilaka püsielupaik jääb täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Päevakese loodusalale.

Päevakese loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest elupaigatüüpidest asub raieala 30 m mõjualas elupaigatüüp allikad ja allikasood (7160) ning lammi-lodumetsad (*91E0).

Päevakese loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest asub raieala 30 m mõjualas II kategooria kaitsealuse liigi soohiilaka kasvukoht.

Raieala lääneosa kattub vähesel määral (pindala alla 0,01 ha) III kategooria kaitsealuse liigi roheka käokeele kasvukohaga.

Kultuuriväärtusi raialal ei leidu.

²Keskkonnaministri 30.09.2005 määrus nr 61.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi- kavandatud raieala jääb täies ulatuses Mädaajõe kalda piiranguvööndisse ja osaliselt Mädaajõe veekaitsevööndisse (põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetrit). Kui veekaitsevööndis (mis on põhikaardile kantud veekogu piirist 10 meetrit) alusmetsa ja põõsarinnet ei raiuta, veekogusse ja veekaitsevööndisse raidmeid ei jäeta, veekogust läbi ei sõideta, roopaid ei tekitata ning mootorsõidukitega kaldaid ei kahjustata, siis raie tööde teostamisel ei ole Mädaajõe seisundile olulist negatiivset mõju.

Välisõhk ja kliima- kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus- kavandatud raied ei mõjuta oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele- raiealal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordne lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu.

Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Päevakese loodusala piirneval alal. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Päevakese loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi³ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁴ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Kavandatud lageraie käigus raiutakse eraldisel 22 raielangilt kahe aasta jooksul kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikuud.

Päevakese loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest elupaigatüüpidest asub raieala 30 m mõjualas elupaigatüüp allikad ja allikasood (7160), mis moodustavad loodusalast 12,6 ha ning lammi-lodumetsad (*91E0), mis moodustavad loodusalast 6,9 ha.

Rabadele ja soodele peamiseks negatiivseks mõjuteguriks on võsastumine ja kuivendamine. Sellist mõju väljaspool elupaigatüüpi allikad ja allikasood (7160), kavandatud raiel ei ole. Lageraie langiga piirnevas metsa servas võib tekkida tormimurdu, kuid servaalal esinev tormimurd ei kahjusta oluliselt suurel (6,9 ha) ja kompaktsel alal paikneva elupaigatüübi lammi-lodumetsad (*91E0) seisundit. Seega ei ole kavandataval raiel olulist mõju Päevakese loodusala kaitse-eesmärkidele.

Päevakese loodusala kaitse-eesmärgiks olevatest liikidest asub raieala 30 m mõjualas II kategooria kaitsealuse liigi soohiilaka kasvukoht.

Soohiilakas on käpaline, mis kasvab lubjarikastes madalsoodes, allikate ümbruses, soistel jõe- ja järvekallastel, rannaniitudel ja isegi karjääriveekogude kallastel. Soohiilaka peamiseks ohuteguriteks on kasvukohtade kuivendamine ja võsastumine. Soohiilaka kasvukoht on püsielupaigas suur (23,76 ha), kasvukoha ümber asub piisavalt puhveralasid, mis tagab kasvukoha hea kaitstuse taseme ning liigi säilimise kasvukohas. Raie mõju (valgus- ja niiskustingimuste muutusi) aitab vähendada raieala ja liigi kasvukoha vahel olev ca 6 – 10 m laiune metsaala, kus puistu säilib. Kogu püsielupaik on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse, kus majandustegevus on keelatud, see tagab kaitsealuse liigi soodsa seisundi säilimise. Seega ei ole kavandataval raiel olulist mõju Päevakese loodusala kaitse-eesmärkidele.

Kuna kavandatud lageraie mõjualas ei ole teisi Päevakese loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, siis kavandatud raie kaitse-

³Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁴ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

eesmärke ei mõjuta. Kavandatud lageraie ei mõjuta ebasoodsalt Päevakese loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud ala terviklikkust.

Eelpool nimetatud eraldis jääb lodu kasvukohatüüpi, kus raietöö on võimalik teostada külmunud või kuiva pinnasega, kui pinnas seda võimaldab.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri määrusega „Metsa majandamise eeskiri“.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud raie 30 m ulatusega mõjualasse jääb Päevakese soohiilaka püsielupaik. Mõju püsielupaiga kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Päevakese loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2.

Kavandatud raialal ja mõjupiirkonna alal ei esine teisi Päevakese soohiilaka püsielupaiga kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi, mida raided mõjutaks.

Raieala lääneosa kattub vähesel määral (pindala alla 0,01 ha) III kategooria kaitsealuse liigi roheka käokeele kasvukohaga. Rohekas käokeel on käpaliste sugukonda kuuluv taimeliik. Metsaraiel on taimedele ohuallikaks raskete metsamasinatega elupaigas liikumine (raie ja metsamaterjali kokkuvedu), mis võib otseselt kahjustada taimi maapealseid ning pinnasekahjustuste korral ka maa-aluseid osi (mugulaid). Lisaks ohustab taimi raiejäätmete kuhjamine ja metsamaterjali ladustamine liigi kasvukohta. Kasvukohta kahjustamist on võimalik vältida, kui teha raieid roheka käokeele kasvukohas kuiva või külmunud pinnasega ning vältida kasvukohta kokkuveoteede rajamist, raiejäätmete kuhjamine või seal põletamist.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, looduskaitse- ja metsaseadusega, seega olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Looduskaitseaduse § 55 lõige 8 sätestab, et III kaitsekategooria taimede hävitamine ja loodusest korjamine ulatuses, mis ohustab liigi säilimist selles elupaigas on keelatud.

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh. puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4. Eelhindangu järeldus

Kavandatud raiel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana Looduskaitseaduse § 55 lg-st 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Päevakese loodusalale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Ain Pommer

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond